

Ім'я батьків для них священне

Добрий день, шановна редакціє газети «Молода громада»!

Велике вам спасибі за цікаву й детальну кореспонденцію про дружину відомого письменника, нашого земляка Олександра Ковіньки (див. № 32 за 4 серпня ц. р. — Ред.). Хотілося б прочитати на сторінках газети і про дітей Ковіньки, які стали прекрасними людьми. Впевнений, що розповідь про них сподобається усім вашим читачам.

З повагою

Анатолій Степанович Пономаренко,
вчитель,
м. Полтава.

Коли слідчі прокуратури в 30-х роках оформляли нашого славного сміхотворця О. І. Ковіньку як «буржуазного націоналіста», то вони поставили йому у вину українські імена Тарас і Ярина, якими Олександр Іванович та його дружина Поліна Корніївна назвали своїх дітей. Мовляв, навіть це свідчить, що він запеклий націоналіст. То правда, що Олександр Іванович любив свою Україну й усе українське. Але хіба це гріх? Хіба любов до Батьківщини — це вада людини, її провиня? Не можна придумати більшої нісенітничі.

Гадаючи, що читачам «Молодої громади» буде цікаво прочитати, як склалося життя дітей нашого видатного гумориста (а вони гідні батька), ми розшукали в Полтаві дочку Олександра Івановича й попросили її розповісти про свою долю — долю дочки колись репресованого батька, котрий провів у радянських тюрмах, концтаборах та засланні 21 рік. Як потім з'ясувалося — ні за що.

Ярина Олександрівна погодилася на нашу пропозицію неохоче, та це й зрозуміло: згадати — знову пережити, перехвилюватися, викликати біль душевних ран...

Їй не було й року семи років, коли страшної грудневої ночі 1934-го увірвалося в їхню квартиру троє молодиків у формі кадебістів. У дитячій пам'яті збереглися найменші деталі. Обшук тривав до ранку — шукали нібито зброю. Перевернули все, навіть Яринчине ліжко. Звичайно ж, нічого кримінального не знайшли, але хворого на плеврит Олександра Івановича забрали на довгі роки.

Сім'ю з квартири виселили в кухню, бібліотеку кудись вивезли півторатонною. Матір звільнили з учительської роботи. З великим трудом їй вдалося влаштуватися робітницею на взуттєву фабрику, де була дуже мала зарплата. Від Ковіньок відвернулися знайомі, навіть друзі. Коли Ярина пішла до школи, на неї, як і на її бра-

та Тараса, дивилися з презирством: донька «ворога народу». Сім'я дуже бідувала — не було за що взутися-одягтися, поїсти як слід... Якби не допомога далеких родичів, невідомо, що сталося б з родиною.

У перший повоєнний рік Ярина закінчила середню школу. Куди ж тепер? Хотілося б учитися далі, та чи дадуть вчитися в Полтаві? І тут матері в голову прийшла ідея: відправити дочку аж у Краснодарський край, до родичів. Там Ярина й закінчила педагогічне училище. Рік була вихователкою у дитсадку, а так хотілося додому — до матері, до брата. Але треба відпрацювати належний строк за призначенням. На щастя, знайшлися і в чужому краї добрі люди: завідувачий райвно, родом з Полтавщини (прізвище забулося), якому Ярина розповіла про своє бажання поїхати додому, не побоявся офіційно відпустити її.

Коли прийшла в обласний відділ освіти, його завідувачий С. Ю. Ричко, поглянувши на її документи, здивовано запитав:

— Ти нашого письменника Олександра Ковіньки дочка?

Назвати «нашим» Ковіньку в той час, коли він саме відбував каторгу в Магадані, було якщо не подвигом, то принаймні громадянською доблестю. І все ж Степан Юхимович не тільки «нашим» назвав О. І. Ковіньку, а й допоміг Ярині влаштуватися на роботу. І проректор Полтавського педінституту імені В. Г. Короленка С. О. Давішев упізнав Ярину й підтримав, коли вона складала вступні іспити на факультет дошкільного виховання. Ніколи в нас не переводилися добрі люди!

У січні 1956 року в Олександра Івановича Ковіньки закінчився нарешті «строк», і він повернувся до Полтави. Про це повідомили Ярину, коли вона в Одесі проходила педагогічну практику. Миттю примчалася додому — міцно обнялася з батьком і розплакалася обоє. Досі пам'ятає батьків подив:

— Як же ти виросла, доню! Спасибі ж тобі за листи, що писала мені...

Тепер уже до кінця життя Олександра Івановича (досі ніжно називає його дочка «татком») Ярина не розлучалася з батьком. Працювала аж до виходу на пенсію педагогом дошкільного виховання. Про її старанність у роботі свідчать численні грамоти та інші нагороди. Разом з чоловіком Антоном Івановичем Мавським (нині покійним) виховали двох чудових синів — Олександра (на честь дідуся) та Костю, улюблених дідусявих онуків. Тепер вони стали відомими в

Полтаві лікарями, обидва успішно навчаються в аспірантурі...

— Як живете у цей скрутний час? — питаю Ярину Олександрівну.

— Мабуть, як усі або більшість. Часом дуже важко. Якби не городина, яку вирощую, то не знаю, як і жила б. Хотілося б хоч маленької уваги від установ, де працювала, від уряду. Та розумію: не я одна з таким бажанням...

Попросив Ярину Олександрівну розповісти про брата Тараса. Суворою була доля хлопця. Війна застала його юнаком ще непризовного віку. Тож довелося в окупації ховатися, аби не вивезли на фашистську каторгу. У 43-му, після визволення Полтави, взяли його в армію. Без ніякої підготовки, навіть не передодягнений у військову форму, форсував Дніпро. Потім став розвідником. Дійшов до Берліна, отримав бойові нагороди і був у столиці проклятого всіма рейху тяжко поранений у голову. Повернувся додому інвалідом першої групи і, маючи отакую хворобу, успішно закінчив сільськогосподарський інститут. Дочекався батька, та невдовзі помер від фронтових ран...

Ярина Олександрівна багато зробила для пропаганди творчості й увічнення світлої пам'яті свого батька. Вона упорядкувала посмертне видання останньої книги його творів. Любовно береже велику батькову бібліотеку, в якій чимало книг з автографами відомих сучасних українських письменників. Упорядкувала домашній батьків архів — рукописи, документи, листування. До речі, в архіві дуже цікаві листи В. Сосюри, Ю. Збанацького, С. Олійника, О. Гончара, В. Шукшина, В. Земляка, Наталі Забіли, П. Шабатина, М. Годованця, В. Юхимовича та багатьох-багатьох інших, у тому числі відомого співака Івана Семеновича Козловського, з яким Олександр Іванович міцно дружив з 20-х років і до останніх днів. Іздив з Яриною до Москви на його 80-річчя, що відзначалося у Великому театрі. Була Ярина Олександрівна з батьком і на декаді української літератури й мистецтва у Москві...

За клопотанням письменницької громадськості області й Ярини Олександрівни в будинку № 4 по вулиці Зигіна в Полтаві, під самим вікном останньої квартири письменника встановлена меморіальна дошка з написом: «У цьому будинку з жовтня 1971 по липень 1985 року жив і працював відомий український письменник-гуморист О. І. Ковінька».

Не без труднощів домоглася Ярина Олександрівна і того, що міська Рада народних депутатів (насамперед відділ культури) вшанувала О. І. Ковіньку гранітним пам'ятником на його могилі, де золотом висічені шевченківські слова: «Спи, козаче, душа щира, хто-небудь згадає...».

Згадують і пам'ятають.

Олексій КУЗЬМЕНКО,
член Полтавської Спілки літераторів.